

ANALIZA GENERALĂ A VIOLENȚEI SPIRITUALE, ECONOMICE, SOCIALE ȘI A ABUZULUI ECONOMIC, CA FORME A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

Maria SLOBOZIANU

*Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, Grupa D-2106, Facultatea Construcții, Geodezie și
Cadastru, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova*

Autorul corespondent: Maria Slobozianu, e-mail: maria.slobozianu@dp.utm.md

Coordonatorul științific: **Viorica URSU**, dr., conf. univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. În ultimele decenii, accentul asupra violenței în familie a crescut semnificativ la nivel mondial, aceasta fiind percepută și recunoscută din ce în ce mai mult ca o problemă complexă, ce afectează nu doar indivizii implicați, ci și societatea în ansamblul său. Este considerată o preocupare majoră din perspectiva sănătății publice, deoarece are un impact semnificativ asupra bunăstării fizice și psihice a membrilor familiei. De asemenea, este văzută și ca o problemă a drepturilor omului, deoarece încalcă drepturile fundamentale ale individului la siguranță, securitate și demnitate. Această cercetare se concentrează asupra unor aspecte esențiale ale violenței în familie, în special asupra formelor mai puțin evidente și mai subtile de abuz: violența spirituală, violența economică, violența socială și abuz economic. Aceste forme de abuz sunt adesea subestimate sau trecute cu vederea, însă au consecințe profunde asupra victimelor și asupra dinamicii familiei. Prin explorarea caracteristicilor generale ale acestor forme de violență, această cercetare își propune să aducă o mai mare înțelegere a fenomenului și să contribuie la dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenire și intervenție.

Cuvinte cheie: violență economică, violență spiritual, abuz economic, violență social, victimă, familie.

Introducere

Violența în familie se manifestă prin orice acțiune care cauzează vătămare, fie fizică sau emoțională, și are loc în cadrul relațiilor dintre membrii unei familii. Acest tip de comportament abuziv survine atunci când un partener încearcă să-și impună puterea și controlul asupra celuilalt, folosind abuzul fizic, sexual, emoțional sau economic.

Scopul violenței este de a intimida, umili sau înfricoșa victima, iar deseori, bărbații sunt autorii violenței împotriva partenerelor lor intime, incluzând soțiile actuale sau fostele, prietenele sau partenererele. Aceasta poate consta într-un singur incident sau într-o serie de acțiuni abuzive, formând un model de comportament abuziv prin exercitarea controlului asupra victimei [1].

Adesea, nu ne dăm seama că suntem victime ale violenței în familie, mai ales atunci când formele de abuz sunt diferite de ceea ce asociem cu violența tradițională. Nu toți sunt conștienți de aspectele precum violența spirituală sau economică, iar abuzul economic este adesea neglijat sau ignorat.

De obicei, asociem violența doar cu actele fizice de agresiune. Este important să ne amintim că toate aceste forme de abuz sunt prevăzute în lege [2], și sunt infracțiuni, sancționate de lege [3], și că fiecare persoană are dreptul de a face alegeri [1] corecte pentru propria viață, într-un mediu lipsit de violență și abuz.

Forma spirituală și socială a violenței

Violență spirituală reprezintă subestimare sau diminuare a importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, prin interzicere, limitare, luare în derâdere sau pedepsire a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice sau religioase; impunere a unui sistem de valori personal inacceptabile; alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similar [2].

Violența spirituală este o formă subtilă și adesea neglijată de abuz, care afectează profund bunăstarea și dezvoltarea personală a individului. Această formă de violență se manifestă prin subestimarea sau neglijarea importanței satisfacerii nevoilor morale și spirituale ale unei persoane și prin impunerea unor constrângeri asupra valorilor culturale, etnice, lingvistice sau religioase.

Această formă de abuz poate să ducă la o pierdere a identității și a autonomiei individului și poate să creeze un mediu toxic și inhibant în cadrul familiei. Este important să recunoaștem violența spirituală ca pe o formă gravă de abuz și să acordăm atenție nevoilor morale și spirituale ale celor din jurul nostru. Promovarea respectului și toleranței față de diversitatea culturală și religioasă și crearea unui mediu în care fiecare individ să se simtă acceptat și încurajat să-și exploreze și să-și exprime propriile valori și credințe sunt măsuri esențiale în combaterea acestei forme de violență și în promovarea unei culturi a respectului și a înțelegerii reciproce în cadrul familiei și al societății în ansamblu.

În doctrină mai găsim și forma de violență socială, care poate fi considerată o formă a violenței în familie atunci când are loc în cadrul relațiilor interpersonale din interiorul sau în apropierea familiei și afectează indivizii sau grupurile într-un context familial sau comunitar. Violența socială, în analiza doctrinei Valentina STRATULAT, reprezintă sistarea activităților și relațiilor sociale, izolarea în situația de victimă a violenței în cadrul care favorizează agresarea acesteia pe planul vieții private și intime. Duce la izolarea victimei și lipsirea ei de suport social, cu dificultăți de ieșire din situațiile de violență [6].

Aceasta poate include diverse comportamente agresive sau distructive care afectează membrii unei familii sau comunități, contribuind la un mediu nesigur și neadecvat pentru dezvoltarea și bunăstarea acestora. În cadrul violenței sociale în familie pot fi incluse aspecte precum: hărțuirea și intimidarea între membrii familiei sau vecinii apropiați; excluderea socială și izolarea unui membru al familiei sau a unei comunități din grupul său de apartenență; violarea drepturilor și libertăților individuale prin constrângere sau impunere a voinței sau controlului personal; discriminarea și stigmatizarea bazată pe caracteristici personale sau de apartenență socială, precum genul, etnia, orientarea sexuală sau statutul socio-economic; neglijarea sau refuzul de a asigura mijloacele de subsistență și necesitățile de bază pentru membrii familiei.

Aceste comportamente pot avea consecințe grave asupra victimelor, inclusiv traume psihologice, stres cronic, scăderea stimei de sine și izolarea socială. De asemenea, ele pot afecta și relațiile interpersonale din cadrul familiei și comunității, conducând la deteriorarea coeziunii sociale și la perpetuarea ciclurilor de violență și abuz.

Pentru a combate violența socială în familie, este crucial să se promoveze conștientizarea și educația în domeniu, să se ofere sprijin și asistență victimelor, să se dezvolte programe și politici eficiente de prevenire și intervenție, și să se consolideze rețelele de suport comunitar și instituțional. De asemenea, este important să se abordeze factorii de risc și cauzele subiacente ale violenței sociale în familie pentru a încuraja schimbările durabile și pentru a promova un mediu familial și comunitar sigur și respectuos pentru toți membrii săi.

Violența și abuzul economic

Violență economică reprezintă privarea de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate; abuz de variate situații de superioritate pentru a sustrage bunurile persoanei; interzicere a dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune; control inechitabil asupra bunurilor și resurselor

comune; refuz de a susține familia; impunere la munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv a unui membru de familie minor; alte acțiuni cu efect similar [2].

Violența economică este o formă de abuz care privează individul de mijloacele necesare pentru traiul decent și îi limitează accesul la resursele economice. Este important să recunoaștem violența economică ca pe o formă gravă de abuz și să acordăm atenție nevoilor materiale și financiare ale celor din jurul nostru.

Promovarea independenței financiare și a echității în cadrul relațiilor economice în familie sunt măsuri esențiale în prevenirea și combaterea acestei forme de violență și în asigurarea unui mediu sigur și sănătos pentru toți membrii familiei.

Abuzul economic reprezintă o formă de abuz în care un partener intim controlează accesul celuilalt partener la resursele financiare, reducându-i astfel capacitatea de a se întreține și obligându-l să depindă financiar de abuzator. De asemenea, cunoscut sub numele de **abuz financiar**, acesta implică utilizarea ilegală sau neautorizată a banilor, proprietății sau altor active ale unei persoane, adesea cu scopul de a obține controlul asupra lor sau de a le privatiza de aceste resurse.

Abuzul financiar este o problemă întâlnită atât în contextul abuzului asupra persoanelor în vârstă, cât și în cel al violenței domestice. O diferență importantă între abuzul economic și cel financiar constă în faptul că abuzul economic poate implica și controlul asupra potențialului de câștig viitor al unei persoane, împiedicându-i să obțină un loc de muncă sau educație [4].

Abuzul economic se poate manifesta și în ceea ce privește copiii, fiind definit ca acțiuni ale părinților sau ale persoanelor care au grijă de copii, cu scopul de a obține beneficii economice din relația de autoritate cu aceștia. Aceste acțiuni pot lua diverse forme, inclusiv *exploatarea economică*, care implică forțarea copiilor să muncească în condiții periculoase sau care le pot afecta educația sau dezvoltarea lor fizică, mentală, spirituală, morală sau socială. Alte forme includ *cerșetoria* (obligarea, încurajarea sau tolerarea fenomenului de obținere de bani de către minori prin apelarea la mila publică), *exploatarea în scopuri ilegale* (incitarea minorilor (care nu răspund penal) pentru furt sau fraudă de orice fel, folosirea minorilor (care nu răspund penal) pentru furt sau fraudă, folosirea copiilor (care nu răspund penal) pentru producția, transportul, traficul sau distribuirea de substanțe psihotrope), *exploatarea militară* (implicarea copiilor în operațiuni militare (spionaj, călăuză, curier, etc.) și *exploatarea sexuală*, care implică obligarea sau utilizarea copiilor în activități precum prostituția sau producerea de materiale pornografice [5].

Concluzii

În concluzie, violența spirituală, financiară, socială și abuzul economic sunt forme subtile și diverse de abuz în familie care pot avea consecințe grave și durabile. Aceste tipuri de violență pot fi mai puțin vizibile decât violența fizică, dar pot avea un impact profund asupra victimelor lor. Este important ca societatea să recunoască aceste forme de abuz și să ofere sprijin adecvat victimelor.

Educația și conștientizarea sunt esențiale pentru prevenirea și combaterea acestor comportamente și pentru crearea unor relații sănătoase și non-abuzive în cadrul familiei și al comunității.

Referințe

- [1] Violența în familie [Online] <https://stopviolenta.md/violenta-in-familie/informatie-generală/54-violenta-in-familie.html>
- [2] Legea Nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, Publicat: 18.03.2008 în Monitorul Oficial Nr. 55-56 art Nr: 178, Data intrării în vigoare: 18.09.2008 [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141510&lang=ro#
- [3] Codul penal al Republicii Moldova, Publicat: 14-04-2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art. 195, MODIFICAT LP365 din 24.11.23, MO452-454/28.11.23 art.782; în vigoare 28.11.23 [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140340&lang=ro#
- [4] Abuzul economic [Online] [https://hmn.wiki/ro/Economic_abuse#cite_note-Adams_\(2008\)-1](https://hmn.wiki/ro/Economic_abuse#cite_note-Adams_(2008)-1)

- [5] Abuzul economic asupra copiilor [Online]
<https://regielive.net/proiecte/sociologie/abuzul-economic-asupra-copiilor-227670.html>
- [6] Concepte, aspecte definitorii și forme ale violenței în familie [Online]
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Concept%20aspecte%20definitorii%20si%20forme%20ale%20violentei%20in%20familie.pdf